

5. Lokal modell

Kartläggning och analys av det lokala kompetensförsörjningsbehovet

Gällande utannonserade positioner senaste året så ser vi att det är 52 st på undersköterska, 29 st på personlig assistent och 20 st på Vårdbiträde. Inom restaurang och storhushåll har det annonserats ut 78 platser det senaste året. För barnskötare är de utannonserade tjänsterna 17 st. Dock är inte siffrorna inom alla dessa branscher helt tillförlitliga då det även görs oregistrerade internordrar vilka inte är med i beräkningen. Sammanfattningsvis ungefärligt antal lokalt kompetensbehov inom områdena vi startar spår: Omsorg 100 st, barnskötare 20 st, restaurang och storhushåll 80 st.

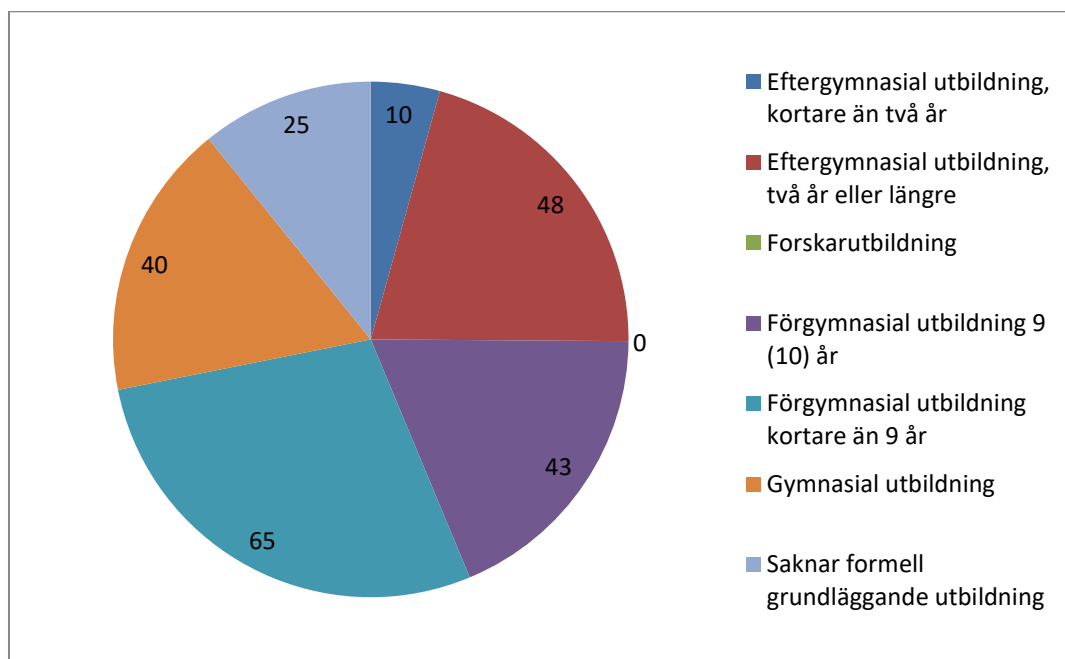
Tittar vi på kommunernas behov av arbetskraft baserade på generationsväxling, som är de enda siffrorna vi har tillgång till i nuläget, finns stort behov inom områdena omsorgspersonal, kort sikt 69 st och lång sikt 202 st. Lite mindre för barnskötare/elevassistent, kort sikt 14 st, lång sikt 23 st. Behovet är större än siffrorna visar beroende på naturlig personalomsättning samt att inom barnomsorgen är behovet av förskolelärare stort. Arbete pågår för att se över om barnskötare kan komplettera bristen på förskolelärare, några av kommunerna har redan beslutat att göra så. Även för lärare och sjuksköterska är behovet stort.

Inom restaurang och storhushåll är det främst privata aktörer som efterfrågar arbetskraft, inom kommunerna är det 10st på kort sikt och 39 på lång sikt.

Kartläggning och analys av målgruppens sammansättning och behov

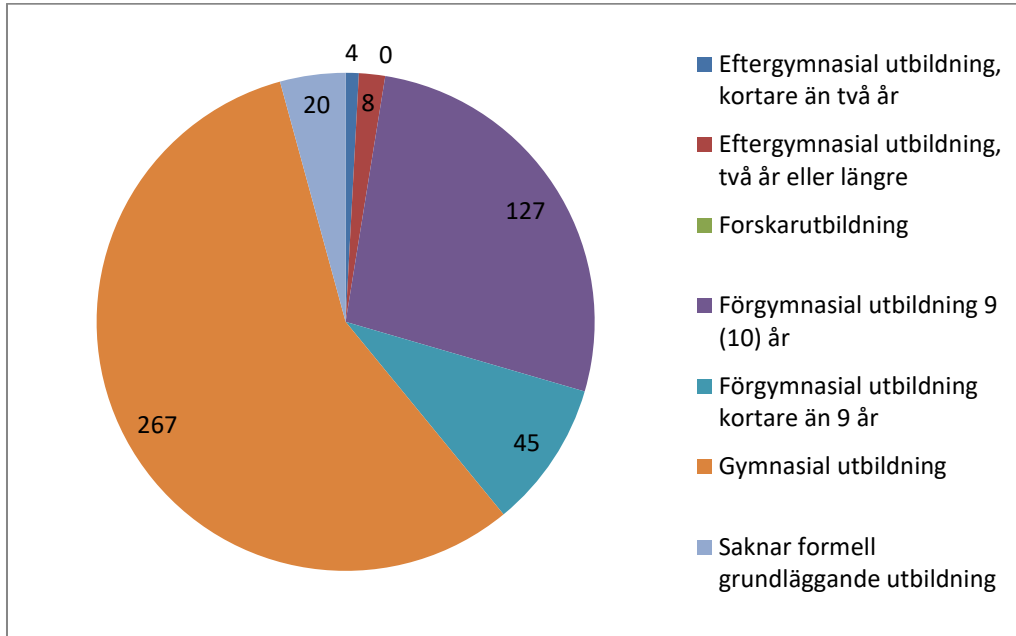
Ungefärligt antal i etableringen:

Ca 231 stycken, nästan alla under 50 år. Majoriteten finns i gruppen 25-50 år, 155 st. I gruppen upp till 25 år är det 56 st och i gruppen över 50 år, 20 st. 98 st har gymnasial utbildning eller högre. 43 st har förgymnasial utbildning 9 (10) år. 65 st har förgymnasial utbildning kortare än 9 år. 25 st saknar formell utbildning varav 10 st är kvinnor 25-50 år och 6 st män 25-50 år.

Ungefärligt antal i lokal prioriterad grupp under 25 år

Ca 471 st, 295 män och 176 kvinnor. Ett fåtal i JOB, UGA efter att etableringen avslutats, 13st. Majoriteten har en gymnasialutbildning eller högre 279 st. 127 st har en förgymnasial utbildning 9 (10) år. 45 st har en förgymnasial utbildning kortare än 9 år och 20 st saknar formell utbildning.

Analys av målgrupp

Önskad bransch	Ungefärligt antal		Utbildningsbehov	Annan relevant information t.ex. åldersspann eller genomsnittlig ålder
	Kvinnor	Män		
Bransch 1 Omsorg	48	36	De flesta har bara erfarenhet men saknar utbildning.	
Bransch 2 Förskola	35	12	Ingen som har relevant utbildning.	
Bransch 3 Rest.o storh.h.	72	48	De allra flesta saknar utbildning, men har arbetslivserfarenhet	
Bransch 4 Industri	3	24	Några har utbildning tex svets.	

Samlad analys av målgrupp och lokala kompetensbehov

Möjliga lokala spår	Ungefärligt antal arbetstillfällen	Ungefärligt antal i målgruppen	Utbildningsbehov	Medverkande aktörer	Arbetsgivare
Omsorg	100	84	Vård/omsorg	Lkf	Kommuner
Förskolepersonal	20	47	Barnskötare	Lkf	Kommuner
Restaurang och storhushåll	80	120	Restaurang och storhushåll	Lkf	Kommuner och privata

Beskrivning av hur verksamheterna i samverkan ska bedrivas och organiseras

Utifrån behovsanalysen från de fyra kommunerna har vi valt att fokusera på de spår där volymerna av kompetensbehovet är extra uttalat. Strukturen i spåren och i yrkestrappan gör det tydligare för målgrupperna, och alla som arbetar med målgrupperna, att synliggöra möjligheterna med deltagande i spåren. Spåren ska ses om ett grundkoncept som med olika byggstenar anpassas efter individens behov. Samarbetsparterna får en bild över vilken kompetens som deltagarna i spåren kommer att kunna få och vilka möjligheter redan anställda vikarier har att fortsätta utbilda sig inom området.

Vi avser att ha en styrgrupp och en operativ grupp som träffas 4 gånger/år.

Styrgruppen:

Från Arbetsförmedlingen: Magnus Westerlund, Blenda Isaksson Mettäväinio, Torbjörn Nyström
Från kommunerna: Pajala Janus Brandin, Gällivare Mats Ryen, Kiruna Monika Isaksson, Jokkmokk Gunilla Nyberg.
Från Lapplands kommunalförbund: Monica Lundkvist

Styrgruppen följer upp resultatet och ger förutsättningar för den operativa gruppen att genomföra arbetet.

Operativ grupp:

Från Arbetsförmedlingen: Pajala Camilla Blanck,
Från kommunerna: Pajala Boel Svanberg, Gällivare Mikael Eriksson, Kiruna Elin Hietanen, Jokkmokk Magdalena Forsman.
Från Lapplands kommunalförbund: Maria Bågesund, Britt Karlsson, Carina Wennberg, Sini Nyström

På lokal nivå träffas och samarbetar arbetsgrupper med individer i målgrupperna. Då förutsättningarna ser olika ut på orterna arbetas lokala rutiner fram på varje ort. Arbetsgruppen på varje ort, delar med sig av arbetssätt och metoder som varit framgångsrika på lokal nivå till övriga samarbetsparter.

Lokala rutiner för varje ort: se bilaga 2.

Beskrivning av spåren:

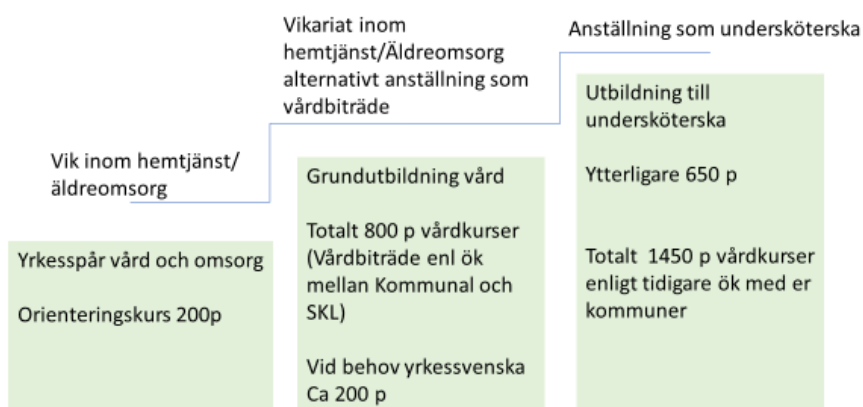
Vi har valt tre spår: Vård och omsorg/barnskötare, Restaurang och storhushåll, Korttidsutbildade. I dialog med branscherna som spåren är inriktade på: Hemtjänst, personlig assistent, äldreomsorg, handikappomsorg, förskola, fritidshem, barnskötare, storhushåll och restaurang, har de godkänt spåren

och att ta emot individer på praktik. Orienteringskurs inom vård/omsorg planeras att starta under våren 2018 och utbildning hösten 2018. Resterande är under planering och startas så snart det är möjligt.

Vård och omsorg:

1. Orienteringskurs 200p som förväntas ge baskunskaper som kan leda till vikariat inom äldre- och handikappomsorgen eller anställning som serviceassistent.
2. Grundutbildning vård (motsvarande) vårdbiträde – totalt 800 p kan leda till vikariat eller anställning som vårdbiträde.
3. Utbildning till underskötare/sköterska – ytterligare 650 p. Totalt ca 1450p – anställning som underskötare/sköterska.

Yrkestrappa vård och omsorg

Lokalt jobbspår, vård och omsorg

Halvår 1	Halvår 2	Halvår 3	Halvår 4
Sfi och Yrkessvenska alternativt Sv grundläggande 50 % Ansvarig: Lapplands Lärcentra (LLC)			
SO samt praktik 50 % Ansvarig: SO – kommunerna (ev via Lapplands LC) Praktik - Af	Orienteringskurs 50 % (200 p) Förkunskap Sfi C Ansvarig: Lapplands Lärcentra		Praktik 20 % Ansvarig: Af Gymnasiekurs 30 % 50 - 100 p Ansvarig: LLC Alternativt Grundutbildning vård 100 %

Individuell planering utifrån deltagarens språkkunskaper och utbildningsbakgrund. Innebär t ex att orienteringskursen kan ligga på halvår 2 – 4 och att relationerna mellan de olika blocken kan för

Lokalt jobbspår vård och omsorg, innehåll i orienteringskursen.

Barnomsorg och skola

Barnskötare: SFI med yrkessvenska 50% alt. SvAs-grund, SO samt praktik. Orienteringskurs barnskötare, gy-kurser barnskötare samt praktik 50% med förkunskapskrav SFI C till orienteringskursen.

Ungefärlig tidplan år 1: SFI/yrkessvenska kombinerat med SO och praktik.

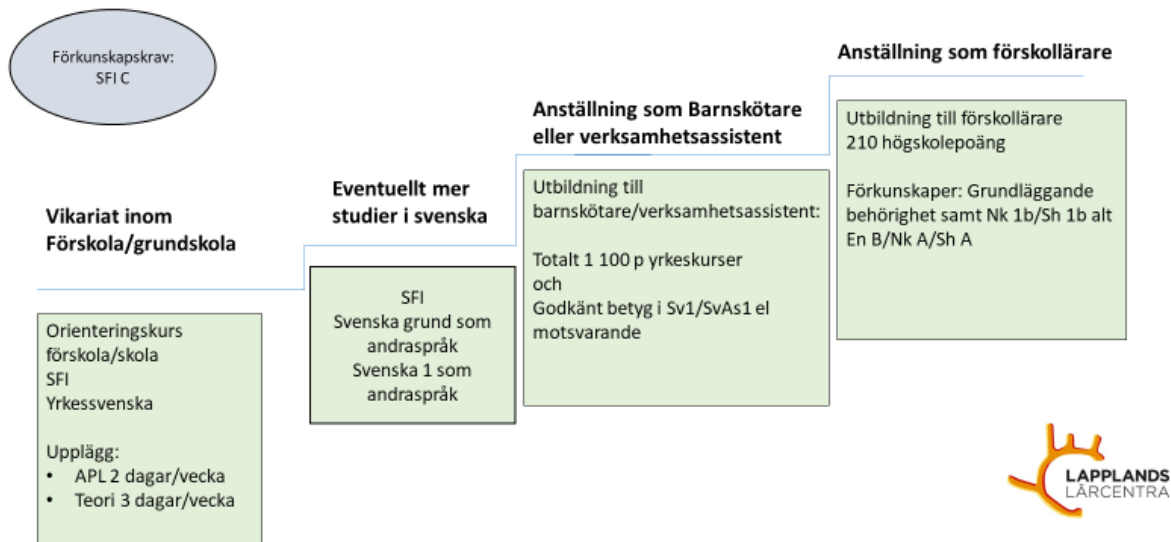
Ungefärlig tidplan år 2: SFI/yrkessvenska kombinerat med orienteringskurs samt Svenska som andraspråkgrund/Svenska som andraspråk 1 för den som vill läsa utbildning till Barnskötare.

Individuell planering beroende på individens språkutveckling och studievana.

Yrkestrappa Barnomsorg:

1. Orienteringskurs 200p kan ge vikariat inom barnomsorgen eller som verksamhetsassistent.
2. Studier i svenska upp till Svenska som andraspråk 1
3. Utbildning till barnskötare – totalt 1200 p kan ge anställning som barnskötare eller verksamhetsassistent.
4. Utbildning till förskolelärare – 210 högskolepoäng, anställning som förskolelärare. Behörighetskomplettering kan krävas.

Förslag på yrkestrappa barnskötare/verksamhetsassistent

Lokalt jobbspår barnskötare

Halvår 1	Halvår 2	Halvår 3	Halvår 4
Sfi och Yrkessvenska alternativt Sv grundläggande 50 % Ansvarig: Lapplands Lärcentra (LLC)			
SO samt praktik 50 % Ansvarig: SO – kommunerna (ev via Lapplands LC) Praktik - Af		Orienteringskurs 50 % (200 p) Förkunskap: Sfi C Ansvarig: Lapplands Lärcentra	Praktik 20 % Ansvarig: Af
			Svenska som andraspråk Ansvarig: LLC

Individuell planering utifrån deltagarens språkkunskaper och utbildningsbakgrund. Innebär t ex att orienteringskursen kan ligga på halvår 2 – 4 och att relationerna mellan de olika blocken kan för

Orienteringskurs i förskola och grundskola

Syfte

Orienteringskursen ska ge eleverna introduktion i arbetet inom förskola och grundskola samt kännedom om vanligt förekommande ord och begrepp inom området.

Orienteringskursen ska ge introduktion inom följande:

- De viktigaste centrala begreppen inom förskola och grundskola.
- Grundläggande kännedom om skolsystemet i Sverige.

- Grundläggande kännedom om arbetsplatsen.
- Grundläggande kännedom om barns lärande och utveckling, fysiskt, psykiskt och socialt.
- Grundläggande kännedom om barns hälsa och ohälsa, vanligt förekommande sjukdomar.
- Kännedom om värdegrundsarbetet i förskola och grundskola, kapitel 1 i Lpfö98 och Lgr11.
- Kännedom om sekretess i förskola och grundskola och vilket ansvar som finns hos olika yrkesgrupper.
- Kännedom om användning och hantering av vanligt förekommande läkemedel.
- Grundläggande kännedom om IKT i förskola och grundskola.
- Kommunikation, bemötande och förhållningssätt. Estetik och kulturella yttringar i form av till exempel musik, dans, konst och litteratur.
- Kännedom om vikten av gott samarbete med barn och elever, föräldrar och andra anhöriga samt kollegor.
- Grundläggande kännedom om hygien. Kunna förebygga smitta och smittspridning, av till exempel löss och skabb, genom rena rutiner.
- Kännedom om behov av specialkost, exempelvis allergier.
- Grundläggande kännedom om arbetsställningar och arbetsmiljö.
- Kännedom om arbetsrättsliga regler i Sverige.

Yrkessvenska

Om behov finns ska eleverna under hela kursen träna på yrkessvenska i förskola och grundskola. De kommer att få kännedom om relevant språkbruk som används.

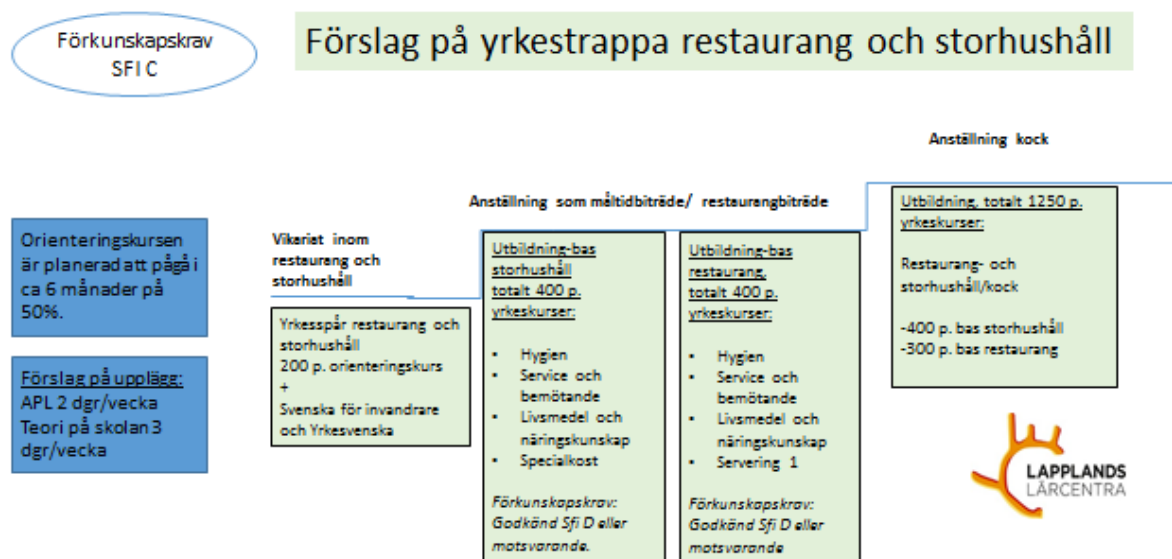
Praktik

Eleverna ska göra praktik inom förskola och/eller grundskola.

Restaurang och storhushåll

Yrkestrappa restaurang och storhushåll

1. Orienteringskurs 200p samt Sfi och yrkessvenska, kan leda till vikariat inom kök.
2. Utbildning bas restaurang och storhushåll. Totalt 400p yrkeskurser: Hygien, service och bemötande, Livsmedel och näringskunskap, Specialkost/Servering !. Kan leda till anställning målbiträde/restaurangbiträde.
3. Utbildning yrkeskurser restaurang och storhushåll/kock: Bas storhushåll 400p, bas restaurang 300p. Totalt 1250p - anställning kock.

Orienteringskurs i Restaurang och storhushåll

Syfte

Orienteringskursen ska ge eleverna introduktion i arbetet inom restaurang och storhushåll samt kännedom om vanligt förekommande ord och begrepp inom området.

Orienteringskursen ska ge introduktion inom följande:

- De viktigaste centrala begreppen inom restaurang och storhushåll.
- Grundläggande kännedom om arbetsplatsen.
- Grundläggande kännedom om egenkontroll som till exempel hygien, kunna förebygga smitta och smittspridning genom rena rutiner, temperaturkontroll av värme och kyla samt städrutiner.
- Service och bemötande.
- Kommunikation, förhållningssätt och samarbete.
- Grundläggande kännedom om arbetsmiljö, ergonomi, arbetsställningar och förflyttningar.
- Kännedom om ansvar och sekretess i arbetet inom restaurang och storhushåll.
- Kännedom om tekniska och andra hjälpmedel samt skyddsutrustning.
- Kännedom om maskinell utrustning i köket.
- Kännedom om specialkost som till exempel allergier.
- Kännedom om kontaminering och vilka risker som finns.
- Kännedom om vikten av planering och beräkning av livsmedel inför matlagning.
- Kännedom om arbetsrättsliga regler i Sverige.

Yrkessvenska

Om behov finns ska eleverna under hela kursen träna på yrkessvenska i restaurang och storhushåll. De kommer att få kännedom om relevant språkbruk som används.

Fältstudier/praktik

Eleverna ska göra praktik på arbetsplats två dagar per vecka kombinerat med teori under övriga dagar.

Korttidsutbildade:

SFI med yrkessvenska 50%. SO, praktisk samhällskunskap samt praktik 50%.

Vid snabb språkutveckling kan deltagaren byta till ett mer yrkesinriktat spår.

Lokalt jobbspår korttidsutbildade

Halvår 1	Halvår 2	Halvår 3	Halvår 4
Sfi och Yrkessvenska 50 % Ansvarig: Lapplands Lärcentra (LLC)			
SO, praktisk samhällskunskap samt praktik 50 % Ansvarig: SO – kommunerna (ev via Lapplands LC) Praktik - Af			

Individuell planering utifrån deltagarens språkkunskaper och utbildningsbakgrund.
Vid snabb språkutveckling kan deltagare byta till ett mera yrkesinriktat spår.

Beskrivning av hur kommunerna och Arbetsförmedlingarna gemensamt avser att stödja de unga nyanlända som inte har en fullföljd gymnasieutbildning i syfte att fullfölja en gymnasieutbildning och etablera sig på arbetsmarknaden.

Gymnasie- och vuxenutbildning

Lapplands kommunalförbund ansvarar för kommunernas gymnasieskolor och vuxenutbildning. Dessa är organiserade i en gymnasieskola och ett lärcentrum för vuxenutbildning per ort.

Unga nyanlända börjar i regel med IM språk där de vid sidan av svenska också läser andra ämnen för att bli behöriga till ett nationellt program. Individerna får individuell studieplan som täcker aktuellt program eftersom intresse för yrkesområde kan förändras.

Ofta tar det mera än ett år att bli behörig men de kan gå kvar tills de är behöriga, ofta tar det två år. När de är behöriga söker de ett nationellt program. Ibland är även andra introduktionsprogram aktuellt.

För de ungdomar som fyller 20 år innan de hunnit påbörja ett nationellt program inom gymnasieskolan sker en samverkan mellan gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Eleven informeras om möjligheten

med studier inom vuxenutbildning och får möjlighet att samtala med syv inom vuxenutbildningen under våren för att planera höstens studier.

Dialog förs mellan syv och rektorer på gymnasieskolan och vux för att underlätta övergången.

Viss arbetsmarknadskunskap ingår i utbildningen på gymnasienivå.

Lapplands kommunalförbund ansvarar för kommunernas gymnasieskolor och vuxenutbildning. Dessa är organiserade i en gymnasieskola och ett lärcentrum för vuxenutbildning per ort.

Unga nyanlända börjar i regel med IM språk där de vid sidan av svenska också läser andra ämnen för att bli behöriga till ett nationellt program. Individerna får individuell studieplan som täcker aktuellt program eftersom intresse för yrkesområde kan förändras.

Ofta tar det mera än ett år att bli behörig men de kan gå kvar tills de är behöriga, ofta tar det två år. När de är behöriga söker de ett nationellt program. Ibland är även andra introduktionsprogram aktuellt.

För de ungdomar som fyller 20 år innan de hunnit påbörja ett nationellt program inom gymnasieskolan sker en samverkan mellan gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Eleven informeras om möjligheten med studier inom vuxenutbildning och får möjlighet att samtala med syv inom vuxenutbildningen under våren för att planera höstens studier.

Dialog förs mellan syv och rektorer på gymnasieskolan och vux för att underlätta övergången.

Viss arbetsmarknadskunskap ingår i utbildningen på gymnasienivå.

Inom gymnasieskolan arbetar man med att få till stånd så god kvalitet som möjligt på IM språk för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen och bli behörig till nationellt program. Engagerad personal som utifrån sin profession följer upp och motiverar ungdomar till gymnasiala studier eller vidare studier. De håller sig även à jour med vilka instanser som finns i kommunen för att kunna vägleda och tipsa de ungdomar som är på väg ut från gymnasieskolan. Individuella planer finns beroende på vilken nivå eleverna befinner sig på. Det primära handlar om att lära sig svenska men successivt läggs ytterligare ämnen in i studieplanen, allt i syfte att bygga upp en behörighet för nationellt program. Viktigt för närvarande är att ungdomarna får klart för sig hur den nya lagen är utformad, att utökad uppehållstillstånd kan beviljas om studierna följer plan.

I Kiruna finns Malmfältens Folkhögskola som har olika kurser som är väl användbara för målgruppen. Bland dessa kurser finns Allmän kurs, Studiemotiverande Folkhögskola, Etableringskursen i samregi med AF, Svenska från dag 1. Övriga kommuner saknar folkhögskola på orten men har tillgång till Kirunas.

De unga kan ges arbetslivserfarenhet dels genom samverkan med kommunala verksamheter, näringslivet och civila sektorn, inte minst genom arbetet i de kompetensråd som finns i ett par kommuner, och som är under uppbyggnad i de övriga. Samtliga verksamhetsområden måste förstå vikten av att anställa målgruppen eftersom de är ytterst viktig för regionens fortlevnad. De ungdomar som idag har timvikariat inom kompetensbristområden, vid sidan om sina studier, är viktiga förebilder som sprider positiva effekter. Viktigt är att stärka de unga och motivera dem att själva kontakta arbetsgivare för att visa på sitt engagemang, samt att vara dem behjälpliga med referenser eftersom många saknar detta.

Samtliga kommuner har en god samverkan med civilsamhället bland annat via studieförbund, Röda korset och olika organisationer och föreningar. Inte minst inom idrotten som lockar många, inte bara

till sportutövande utan även genom att erbjuda ledarutbildningar till intresserade. Det finns även föreningar och organisationer som arbetar med attityder och jämställdhetsfrågor, riktade integrationsaktiviteter och caféverksamhet.

För de unga vuxna 20-24 år som saknar gymnasieexamen finns befintliga DUA överenskommelser där Af, Lkf och kommunerna samarbetar för att samtliga inom målgruppen ska ges möjlighet till studier.

Lokala rutiner för varje ort: se bilaga 2.